سرمقاله

عبرت‌هایی که نگرفتیم

ادامه از صفحه۱

-- به این ترتیب، با اعمال سقف قیمت، عرضه کنندگان مجاز نخواهند بود کالا و خدمت خود را به قیمتی بالاتر از قیمت‌های تعیین‌شده از سوی دولت در بازار بفروشند در کنار کنترل قیمت، بعضا شاهد کنترل‌های کمّی نیز هستیم که به صورت کنترل موجودی انبار تولیدکنندگان و احراز و انتساب احتکار به عنوان یک آنها تبلور می‌یابد. هرگونه تخلفی از دستورات ارسالی، در خصوص قیمت و مقدار نیز ضمانت اجراهای قانونی دارد که در ایران با نام سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان و تعزیرات حکومتی عجین شده است. کنترل قیمتی چه آثار اقتصادی را در پی خواهند داشت؟ آیا سیاست‌گذار به هدف خود که همانا افزایش رفاه مصرف‌کنندگان به‌واسطه پایین نگه‌داشتن قیمت‌ها از طریق دستور و کنترل است، خواهد رسید؟

از یک‌طرف با کاهش قیمت به میزانی کمتر از قیمت تعادلی بازار از طریق دستور و کنترل، مقدار تقاضا در بازار افزایش خواهد یافت و از طرف دیگر، در قیمت تعیین‌شده ممکن است تولید برای برخی از بنگاه‌ها بصرفه نباشد. در نتیجه، از بازار خارج شده یا میزان تولید خود را کاهش خواهند داد که در نهایت به کاهش مقدار عرضه در بازار منجر خواهد شد. بنابراین کمبود در بازار شکل خواهد گرفت و تخصیص کالا از طریق صف‌بندی، قرعه‌کشی و هر مکانیزم غیربازاری دیگری به مصرف‌کنندگان صورت خواهد گرفت. صف‌های طولانی در مقابل مغازه‌هایی که به قیمت ستاد تنظیم بازار کالا عرضه می‌کنند یا حضور در قرعه‌کشی‌های نفس‌گیر خودروسازان، جلوه‌ای از مداخلات قیمتی دولت است که برای هر ایرانی تصویر و خاطره‌ای آشناست. اما این پایان ماجرا نیست. برخی از مصرف‌کنندگان حاضرند برای به‌دست آوردن کالا، قیمتی بالاتر از قیمت تنظیمی بپردازند و به این ترتیب، شاهد شکل‌گیری بازارهای سیاه نیز خواهیم بود که خود به منزله افزایش اندازه اقتصاد غیررسمی است. علاوه‌براین، تولید کنندگانی که در بازار باقی مانده‌اند، به دلیل افزایش هزینه‌های تولید (که خود ناشی از تورم بوده است) برای بقا در قیمت‌های تنظیمی مجبور می‌شوند از کمیت و کیفیت کالاهای تولیدی خود بزنند که در برخی موارد ممکن است، هزینه‌های سنگینی نیز به مصرف‌کنندگان تحمیل شود. به این ترتیب، به نظر نمی‌رسد دولت بتواند از این طریق رفاه مصرف‌کنندگان را تضمین کند؛ برخی از آنها به دلیل کمبود، عملا کالایی نصیبشان نمی‌شود، آنهایی نیز که کالایی نصیبشان می‌شود از کیفیت پایین آن ناراضی خواهند بود. مثال‌های تجربی بسیاری در این زمینه در کشورهای مختلف ثبت شده است. یکی از این موارد، کنترل‌های شدید اجاره برای حمایت از مستاجران است که درنهایت، با کاهش عرضه مسکن با کیفیت به جنایت علیه مصرف‌کنندگان تبدیل می‌شود. در شهر بمبئی هند، آوار شدن سقف چنین خانه‌هایی بر سر مستاجران، در محله‌هایی که کنترل اجاره شدید است، یکی از اخبار شایع حوادث در رسانه‌های این کشور است. اعتراف نخست‌وزیر وقت ویتنام پس از جنگ آمریکا به کارآمدتر بودن کنترل اجاره در ویرانی شهر هانوی در مقایسه با بمب‌افکن‌های آمریکایی، در حاشیه کنفرانس در سال ۱۹۸۹ نیز مهر تایید دیگری بر این ماجراست. علاوه‌براین، به هزینه‌های کنترل و نظارت این فرآیند نیز توجه کنید. بخش دیگری از ناکارآیی این سیاست به اتلاف منابع به‌منظور نظارت بر دستوری لازمی گردد که از اساس اشتباه بوده است. ناگفته پیداست که هرجا قدرت کنترل در میان باشد، باید منتظر فسادهای احتمالی ناشی از آن نیز بود که برخورد با آنها نیز خود بخشی دیگر از منابع کمیاب و باارزش جامعه را تلف خواهد کرد. به نظر می‌رسد در مورد کنترل قیمت، به قول حضرت حافظ: «از هر طرف که رفتم، جز وحشتم نیفزود» درمجموع، نگاهی به تجربه ایران در این زمینه نیز گویاً آن است که به‌رغم اصرار بر تثبیت قیمت‌ها در ادوار مختلف و حضور پررنگ نهادهای نظارتی در این زمینه، همواره تورم در ایران بالا بوده است و عملا این طرح‌ها در حفظ یا ارتقای رفاه مصرف‌کنندگان کاملا ناکام بوده‌اند.

حال این پرسش مهم و جالب به ذهن می‌رسد که چرا به‌رغم تاکید آموزه‌های علم اقتصاد و تجربه‌های مختلف بشری در زمینه ناکارآیی کنترل قیمت، کماکان این سیاست در اقتصاد ایران دنبال می‌شود؟ پاسخ را باید در اقتصاد سیاسی کنترل قیمت جست. از یک‌سو، مصرف‌کنندگانی مستاصل داریم که کاهش درآمد و تورم‌های بالا به کاهش قدرت خرید آنها منجر شده است. بنابراین به سنتوا آمده‌اند و منتظر اقدام قوی هستند. در سوی دیگر، سیاست‌گذاری را داریم که می‌داند حل ساختاری تورم، بسیار دشوار، پرهزینه و زمان‌بر است و به دنبال مفر می‌گردد. به این ترتیب، دولت تصمیم به سرکوب قیمت‌هایی گیرد تا بتواند به اشتیاق و عطش ایجادشده برای کاهش تورم پاسخی داده باشد و برخورد قاطع با عاملِ (در اینجا قیمت‌ها) را در دستور کار قرار می‌دهد. حال آنکه افزایش سطح قیمت عمومی کالاها و خدمات (تورم) در سیاست‌های مالی و پولی خود دولت ریشه دارد و حل آن صرفا با اصلاح ساختاری در اقتصاد ایران میسر است. از منظر اقتصاد سیاسی، تورم در ایران را می‌توان بسان بازی بردِ-باخت دانست که برندگانی قوی و بازندگانی ضعیف دارد که بستری را نیز برای توزیع نامشروع منابع در اقتصاد ایران فراهم کرده است. پدیده‌ای که خود ماحصل یک تعادل بد است و نه‌تنها اندازه کیک اقتصاد را کوچک کرده، بلکه قلچماق‌ها را نیز نابرابرتر کرده است. با ساختار نهادی کنونی در کشور، برهم زدن این بازی و حل اساسی مسأله تورم میسر نخواهد بود. کنشگران نیز به‌خوبی این واقعیت را درک و آن را در انتظارات تورمی خود لحاظ کرده‌اند که خود منبعی مهم برای افزایش سطح قیمت‌ها و نیز رکود در اقتصاد شده است.

در پایان ذکر این نکته ضروری به نظر می‌رسد که آنچه رفاه مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان را تضمین می‌کند، ایجاد بسترهای نهادی مناسب برای شکل‌گیری بازارهای رقابتی در سطح خرد و ایجاد ثبات در سطح کلان اقتصاد است. غفلت از این امر مهم، به تعویق انداختن اصلاحات ساختاری و تمرکز بر دستور و کنترل که اغلب کارکردهای پوپولیستی دارد، جز تحقیر مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان، دستاورد دیگری در میان‌مدت و بلندمدت نخواهد داشت. تجربه بشری در قرن بیستم نشان داده است که در اقتصادهای دستوری، در بلندمدت همه بازنده‌ایم.

مجتبی قاسمی
استادیار حقوق و اقتصاد دانشگاه شهید بهشتی
Alborz.payam@gmail.com

خبر

پلیس کرجی جان کودک حادثه‌دیده را نجات داد

فرمانده انتظامی کرج از نجات کودکی حادثه دیده توسط مامور پلیس در این شهرستان خبرداد.

به گزارش پیام آشنا، سرهنگ علی قاسم پور گفت: روز گذشته با سامانه نظارت همگانی ۱۹۷ تماس گرفته شده و اعلام شد که یکی از افسران کلانتری ۳۱ کوی کارمندان جان کودک او را نجات داده و از انسانیت و وظیفه شناسی این مامور تقدیر می کند وی افزود با بررسی موضوع مشخص می شود که گشت انتظامی کلانتری ۳۱ در حال گشت زنی بوده که متوجه تصادف یک دخترچه با خودرو می شود که بلافاصله با اورژانس تماس حاصل و درخواست کمک می کند اما به دلیل ترافیک شدید اورژانس به محل نمی رسد و با توجه به وخامت حال این دخترچه، افسر وظیفه شناس با باز کردن مسیر ترافیک به وسیله آژیر خودرو پلیس، فرد مصدوم را به بیمارستان رسانده و جلش را نجات می دهد. فرمانده انتظامی شهرستان کرج با اشاره به تشویق این مامور وظیفه شناس، خاطرنشان کرد: پلیس به عنوان یک سازمان انتظامی، از هیچ کاری برای آرامش و امنیت مردم دریغ نمی کند و هر کجا که لازم باشد با روحیه جهادی وارد عمل شده و به مردم خدمت رسانی می کند.

رئیس سازمان عقیدتی سیاسی ارتش در مراسم راهپیمایی روز قدس کرج مطرح کرد:

صهیونیست‌ها تهدیدی برای تمام جهان

رئیس سازمان عقیدتی سیاسی ارتش گفت: صهیونیست‌ها تهدیدی برای تمامی جهان هستند و اشغالگری‌ها تنها به فلسطین محدود نمی‌شود

به گزارش پیام آشنا، حجت‌الاسلام‌والمسلمین عباس محمدحسنی دیروز در مراسم راهپیمایی روز قدس که در مصلای کرج با گرامیداشت روز جهانی قدس به عنوان یکی از یادگارهای ماندگار امام راحل با هدف رهایی قدس از چنگال صهیونیست‌های غاصب و کودک‌کش اظهار کرد: موضوع فلسطین و روز جهانی قدس از زوایای مختلف قابل بررسی است و در سه محور نکاتی را باید عرض کرد.

وی بیان کرد: محور اول اینکه چرا باید از مردم مظلوم دفاع کنیم؟ محور دوم بررسی مردم فلسطین و محور سوم نیز نگاه راهبردی ملت اسلامی در موضوع رهایی قدس از چنگال رژیم جعلی صهیونیستی است.

رئیس سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران تصریح کرد: چرا باید از ملت دفاع کنیم؟ راهبرد جمهوری اسلامی از نخستین روزها حمایت شجاعانه و صادقانه از ملت مظلوم فلسطین بوده و هست و تغییرناپذیر است.

وی با بیان اینکه ملت مسلمان ایران به هیچ وجه پشت ملت فلسطین را خالی نمی کند، خاطرنشان کرد: به سه دلیل باید پشت ملت فلسطین باشیم و حمایت خود را با صدای بلند اعلام کنیم که دلایل انسانی، اسلامی و استراتژیک و راهبردی دارد.

محمدحسنی گفت: دلیل نخست دلیل انسانی؛ امکان ندارد انسان باشد ولی از مظلوم دفاع نکند، از انسانیت به درد آید اما شاهد ظلم و ستم بر مظلوم باشد و در برابر آن سکوت کنند.

وی با بیان اینکه حتی اگر مسلمان نبودیم فقط به حکم انسانیت باید از ملت فلسطین دفاع می‌کردیم، اظهار کرد: ما از مظلومان فلسطینی دفاع می‌کنیم.

رئیس سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران بیان کرد: دلیل اسلامی این حمایت آیات و روایات مختلف بوده که یکی از مهمترین شاخص مسلمان واقعی دفاع از مظلوم و مقابله با ظالم در برابر مظلوم است.

اگر از ملت فلسطین دفاع نکنیم مسلمانی ما زیر سوال می‌رود

وی با بیان اینکه اگر از ملت فلسطین دفاع نکنیم مسلمانی ما زیر سوال خواهد رفت، تصریح کرد: این امر نوعی نامسلمانی است و در شأن ملت ایران نیست که در برابر مظلوم سکوت کنند.

محمدحسنی با بیان اینکه مردم مسلمان فلسطین ۷۴ سال از سرزمین‌های آب و اجداد خود رانده شدند و روزی نبوده است که مورد ستم قرار نگیرند، خاطرنشان کرد: سرزمین و خانه فلسطینی‌ها توسط صهیونیست‌های غاصب مصادره شده است و از ۱۲ میلیون جمعیت آنها ۵ میلیون در غزه و کرانه باختری به سر می‌برند و ۸ میلیون نفر از آنان در سایر کشورها آواره هستند.

وی با بیان اینکه از نظر استراتژیک رژیم صهیونیست تنها تهدید نیست با آن رهبرد که تعریف کردند، اگر جلوی آنها را نگیریم سایر زمین‌ها را به اشغال خویش درمی‌آورند، گفت: امروز صهیونیست‌ها در اربیل عراق، بحرین، امارات و ... مستقر شدند جاسوسی و خرابکاری می‌کنند.

رئیس سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران اظهار کرد: در بخشی از مراکز هسته‌ای دیدیم که با استفاده از مزدوران نفوذی دست به شهادت دانشمندان هسته‌ای می‌زنند، چراکه کشورگشایی آنها سقف ندارند آنها نیل تا فرات را می‌خواهند.

وی با بیان اینکه آنها در نقشه خود مشهد مقدس را ترسیم کردند که از آن خود کنند، تصریح کرد: تنها بحث فلسطین نیست بلکه آنها می‌خواهند به سایر کشورها از جمله ایران دست‌اندازی کنند، به همین دلیل از داعش حمایت کردند تا امنیت را به هم بریزند اما به برکت خون پاک شهیدان مدافعان حرم و سردار سلیمانی این آرزو را به گور خواهند برد.

محمدحسنی با بیان اینکه توسعه اشغالگری صهیونیست‌ها از ۲۵ درصد به ۸۷ درصد رسیده است، خاطرنشان کرد: فلسطین برخلاف برخی ادعاهای کذب، فروخته نشده است، دولت انگلیس تنها ۲ تا ۲۵ درصد زمین‌ها را به یهودی‌های مهاجر فروختند اما الان ۸۷ درصد از زمین‌ها در اختیار صهیونیست‌هاست.

وی با بیان اینکه اکنون ملت فلسطین آواره است، گفت: آوارگی ۸ میلیون فلسطینی، تخریب روستاها، بریدن ۳ میلیون اصله درخت، ترور و نسل‌کشی از جمله پیامدهای منفی سازش با صهیونیست‌ها است و به واقع این ماه رمضان، ماه رمضان خونین برای فلسطین بود.

رئیس سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران با بیان اینکه مقاومت همواره جواب داده است، متذکر شد: در جنگ ۲۲ روزه و ۲۲ روزه و عملیات شمشیر قدس اسرائیلی‌ها التماس می‌کردند یکی پیدا شود تا آتش‌بس اعلام کند.

سردار محمدیان در جمع کارگران ساوجبلاغی:

پلیس در کنار اشتغال آفرینان خواهد ماند

سردار محمدیان فرماندهی انتظامی استان البرز با همراهی مدیرکل تعاون کار و رفاه اجتماعی استان البرز و جمعی از فرماندهان انتظامی شهرستان ساوجبلاغ و شهردار گلسار به مناسبت هفته کار و کارگر از مجموعه تولیدی صنعتی آرد داران بازدید و با کارگران دیدار و گفتگو کرد.

به گزارش پیام آشنا، در این دیدار از کارگران و گروه های کارگری نمونه حائز رتبه در جشنواره امتنان اداره کل تعاون کار و رفاه اجتماعی البرز با گل و هدیه تجلیل به عمل آمد.

فرمانده انتظامی البرز در این دیدار با تبریک هفته کارگر و گرامیداشت یاد و خاطره شهدای کارگری گفت: یکی از وظایف پلیس ایجاد امنیت اقتصادی و اجتماعی هم از تولیدکنندگان و سرمایه‌های آنان و هم از کارگران و امنیت اجتماعی عموم مردم است.

سردار محمدیان در این دیدار تاکید کرد که پلیس در کنار تولیدکننده و صنعتگر و کارگران و تلاشگران خط تولید در حمایت از اشتغال و کار آفرینی تولید و صنعت خواهد ماند.

دکتر پوزارع مدیر واحد تولیدی آرد داران در این برنامه با ارایه گزارشی از روند موفقیت های صورت گرفته در تحقیقات و توسعه با استفاده از روش نانو نسبت به انجام طرح های نوآوری فناورانه در حوزه آرد و تولید آرد مصرفی مردم به تشریح فعالیت های این شرکت پرداخت.

وی در بخش دیگری از گزارش خود به طراحی و ساخت راکتور بایوانالول به عنوان مجموعه دانش بنیان و اخذ گواهینامه های بین المللی و تشان بلورین کشوری سازمان حمایت از تولید کننده و مصرف کننده و راه اندازی مرکز پژوهش های صنعتی و معدنی و دیگر اقدامات این شرکت یاد کرد.

مدیر شرکت آرد داران در ادامه از کسب عنوان دستگاه برتر در جشنواره امتنان اداره کل تعاون کار و رفاه اجتماعی استان خبر داد و از اقدامات مدیران و کارکنان شرکت در دوران شیوع ویروس کرونا گزارشی را به سردار محمدیان، فرماندهی انتظامی استان البرز ارایه کردند.

علوم پزشکی البرز:

شمار کل بستری های کرونایی البرز به زیر ۱۰۰ نفر رسید

سرپرست دانشگاه علوم پزشکی استان البرز اعلام کرد: شمار کل بستری های کرونایی این استان طی ۲۴ ساعت گذشته به زیر ۱۰۰ نفر رسید.

به گزارش پیام آشنا، دکتر شهرام صیادی گفت : اکنون ۹۹ بیمار کووید۱۹ در بیمارستان های البرز بستری هستند که ۱۵ نفر آنان طی ۲۴ ساعت گذشته به این مراکز انتقال یافتند.

وی ادامه داد: با مرگ یک بیمار کووید۱۹ طی ۲۴ ساعت گذشته شمار کل جانباختگان این بیماری در البرز به ۶هزار و ۸۳۰ نفر رسید.

صیادی گفت : ۸۷ هزار و ۲۴۴ بیمار کووید۱۹ از ابتدای شیوع کرونا تا کنون در البرز به استفاده از مزدوران نفوذی مراکز درمانی البرز بستری شده اند که ۸۰ هزار و ۳۱۴ نفر آنان بهبود یافته اند. تزریق واکسن ، استفاده از ماسک و رعایت فاصله اجتماعی مهمترین اقدام برای پیشگیری از کرونا است.

مدیر کل مدیریت بحران البرز:

دستگاه های اجرایی البرز مانع قطع فیبر نوری شوند

مدیر کل مدیریت بحران استانداری البرز از دستگاه های اجرایی و پیمانکاران طرف قرارداد آنها خواست در زمان حفاری ها از قطع فیبر نوری در معابر و حاشیه راه‌های جلوگیری کنند.

به گزارش پیام آشنا، محمد رضا فلاح نژاد در نشست با مدیران کل ارتباطات، مخابرات، پست، زیرساخت، همراه اول، ایرانسل، رایتل، ارتباطات رادیویی و های وب البرز افزود: فعالیت شرکت های پیمانکاری که بدون رعایت ضوابط ایمنی و توجه به زیر ساخت ها انجام می شود باید متوقف شود.

وی ادامه داد: باتوجه به نقش موثر ارتباطات در مدیریت بحرانها به ویژه در گلدن تایم مدیریت بحران باید نهایت آمادگی لازم را داشته باشد.

فلاح نژاد گفت: از سوی دیگر فرمانداری ها برای تسهیل خدمات دهی اپراتورهای همراه اول، ایرانسل و رایتل اقدامات لازم را به عمل آورند.

فرضی خبر داد:

طرح های آبخیزداری البرز در انتظار ابلاغ اعتبار

مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری استان البرز با بیان اینکه ۱۷۰ میلیارد تومان در سفر رئیس جمهور به البرز برای طرح های آبخیزداری این استان مصوب شد، گفت : ابلاغ این اعتبار در انجام بهنگام طرح های مذکور تاثیر گذار است.

به گزارش پیام آشنا، حامد فرضی با بیان اینکه هنوز اعتبار اختصاص داده شده از محل سفر رئیس جمهور به دستگاه های اجرایی ابلاغ نشده است، افزود: در حوزه منابع طبیعی کارهای مقدماتی آن که اجرای طرح های مطالعاتی می باشد، در حال انجام است.

وی گفت: از کل ۱۷۰ میلیارد تومان اعتبار اختصاصی سفر رئیس جمهور به حوزه منابع طبیعی البرز، ۱۱۰ میلیارد تومان آن به اجرای طرح های آبخیزداری، ۳۰ میلیارد تومان برای اجرای طرح های مقابله با بیابان‌زدایی و کانون های ریزگرد و همچنین ۳۰ میلیارد تومان دیگر برای اجرای طرح های حفاظتی، پگان حفاظت، مرتعداری و سنددار شدن اراضی ملی اختصاص یافته است.

مدیرکل منابع طبیعی البرز با بیان اینکه مطالعات در بخش آبخیزداری استان انجام شده است، گفت: ۵۰ درصد از این اعتبار در سال جاری و ۵۰ درصد دیگر در سال آینده محقق می شود.

فرضی خاطرنشان کرد: طرح ها به خصوص طرح های آبخیزداری در مناطقی اجرا می شود که کار مطالعاتی آن ها انجام شده و در فاز اجرایی قرار دارند.

وی با اشاره به اینکه این طرح ها برای تمام شهرستان های استان البرز تعریف شده است، افزود: بر اساس پیش بینی های انجام شده ۳۰ طرح منابع طبیعی برای سال جاری عملیاتی خواهد شد.

مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری البرز به اختصاص دیگر اعتبارات شامل استانی و ردیف های ملی اشاره کرد و گفت: در اعتبارات استانی هم برای سال جاری حدود ۲۰ میلیارد تومان و حدود ۳۵ میلیارد تومان هم اعتبارات ملی پیش بینی شده است.

در نوزدهمین سفر استانی رئیس جمهور که ۱۸ فروردین ماه سال جاری به البرز انجام شد، بیشترین اعتبارات استانی این سفر به بخش کشاورزی با ۶۰۰ میلیارد تومان اختصاص یافت که ازاین میزان ۱۷۰ میلیارد تومان به بخش منابع طبیعی و آبخیزداری استان تعلق گرفته است.

یادداشت

بایدن یک جو عقل دارد؟

حدوداً دو ماه است که چشم مردم جهان به جنگ روسیه علیه اوکراین دوخته شده و هر روز انواع و اقسام خبرها از مرگ و آوارگی شهروندان غیرنظامی را می‌شنوند. در فاصله ۳۹۷۷ کیلومتری این میدان، جنگ دیگری در جریان است که فعلاً اندکی آرام شده و آتش‌بسی موقت، مانع از ادامه کشتار مستقیم مردم غیرنظامی است. این آتش‌بس که کمتر از یک ماه از آن می‌گذرد، طولانی‌ترین آتش‌بس در طول هفت سالی است که از آغاز این جنگ می‌گذرد و از این رو، امیدها برای پایان دادن به این جنایت جنگی را که به دست عربستان سعودی و امارات و با حمایت مستقیم آمریکا انجام می‌شود، افزایش داده است. البته اشتباه نکنید مردم یمن همچنان قربانی می‌شوند چرا که محاصره همه‌جانبه این کشور و قحطی فراگیر وضعیت اسفبار بهداشتی و درمانی همچنان ادامه دارد.

آمریکایی‌ها درباره جنگ در اوکراین بشدت مشغول فعالیت - به‌خصوص در حوزه رسانه‌ای و تبلیغاتی- هستند. در حالی که واشنگتن خود از عاملان آغاز این جنگ است، باز دیگر پرچم حمایت از بیگناهان و قربانیان را برداشته و سعی دارند خود را منجی جایزندانگلیسی‌ها ضرب‌المثل جالبی دارند که می‌گوید: کسی یا چسباندن پر به پشت خود، مرغ نمی‌شود. سر و صدا و اشک تمساح ریختن دولتمردان آمریکا در ماجرای اوکراین هم چیزی از مسئولیت این کشور در جنایت علیه مردم یمن نمی‌کاهد.

پاییز سال گذشته و با فشار ریاض، شورای حقوق بشر سازمان ملل با ادامه کار کارشناسان این شورا درخصوص جنایات علیه مردم یمن مخالفت کرد. این گروه کارشناسی در یکی از گزارش‌های خود این وضعیت غیرانسانی را چنین توصیف می‌کند: «از مارس ۲۰۱۵ بیش از ۲۳ هزار حمله هوایی توسط ائتلاف در یمن انجام شده است که منجر به کشته یا زخمی شدن بیش از ۱۸۰۰۰ غیرنظامی شده است. زندگی در کشوری که روزانه به‌طور متوسط در معرض ۱۰ حمله هوایی قرار می‌گیرد، میلیون‌ها نفر را دچار ناامنی کرده است. قربانیان این حملات شامل غیرنظامیانی بودند که از بازارها خرید می‌کردند، در بیمارستان‌ها مراقبت می‌شدند، یا در مراسم عروسی و تشییع جنازه شرکت داشتند. کودکان در اتوبوس؛ ماهیگیران در قایق؛ افرادی که در محله‌های خود قدم می‌زنند و افرادی که در خانه بودند.»

جنایت چنان فجیع و پردامنه است که حتی جنایتکاران را نیز درباره عواقب آن به هراس انداخته، گرچه اطمینان از بی‌دروپیکر بودن نظام‌های حقوقی بین‌المللی باعث نشد این هراس آنان را ادامه جنایت بازدارد. روزنامه نیویورک تایمز شهریور دوسال پیش در گزارشی نوشت: «از سال ۲۰۱۶ به این‌سو، قربانیان حملات هوایی به یمن همچنان در حال افزایش بوده است. دفتر حقوقی وزارت امور خارجه در دوره اوباما به یک نتیجه غیرمنتظره رسید: ممکن است مقامات ارشد آمریکا به جنایت جنگی در یمن متهم شوند. جنایت به‌دلیل فروش بمب به سعودی‌ها و شرکای آنها؛ چهار سال بعد از آن هشدار، مقامات سابق و فعلی آمریکا می‌گویند آن خطر حقوقی فقط افزایش یافته است چرا که ترامپ فروش تسلیحات به سعودی، امارات و دیگر متحدان آمریکا در خاورمیانه را سنگ بنای سیاست خارجی خود قرار داده است.»

سعودی‌ها و امارتی‌ها با حمایت جنگنده‌های آمریکایی که توسط پیمانکاران و سازندگان این کشور خدمات‌رسانی و تسلیح می‌شوند، پیروزی طی چند هفته را پیش‌بینی کردند. آن‌سوی میدان مردم یمن و میزائل اصرارالله بودند که بخش قابل‌توجهی از نیروهای رزمی آن حتی از داشتن تجهیزات انفرادی اولیه مانند لباس نظامی و پوتین هم محروم بوده و با ساده‌ترین سلاح‌های انفرادی در مقابل ارتش تا بن‌دندان مسلح و اجزای دشمن مقاومت می‌کردند. نتیجه شگفت‌آور بود. هفته‌ها و ماه‌ها گذشت و نه تنها ائتلاف متجاوز پیروز نشد بلکه بر قلمرو تحت کنترل انصارالله افزوده نیز شد.

شکست خفت‌بار ائتلاف سعودی-اماراتی در میدان نبرد، آنان را دچار جنون کرد و بر دامنه جنایات جنگی افزود. یمنیاران تنها گوشه‌ای از این جنایت هولناک بود. عمده جنایت از طریق محاصره و ایجاد قحطی عمدی رخ داده که علی‌رغم آتش‌بس موقت فعلی، کماکان ادامه دارد.

آیان سال گذشته، برنامه توسعه سازمان ملل متحد، تعداد کشته شدگان یمن را ۳۷۷۰۰۰ نفر تخمین زد که ۱۰ درصد آنها کودکان زیر پنج سال بودند. اغلب آنها به علل غیرمستقیم، به‌ویژه سوءتغذیه و بیماری و عدم‌دسترسی به امکانات بهداشتی و درمانی جان باختند. سه ماه پیش از آن سازمان ملل گزارش داده بود ۲۰ میلیون نفر در یمن برای زنده ماندن به کمک خارجی نیاز دارند. مارتین گریفیتس، معاون دبیر کل سازمان ملل درامور بشردوستانه و هماهنگ‌کننده کمک‌های اضطراری، به شورای امنیت گزارش داد که «۵ میلیون نفر در یک قدمی تسلیم شدن در برابر قحطی و بیماری های همراه با آن هستند و ۱۰ میلیون نفر دیگر پشت‌سرشان در نوبتند.»

هشدار وحشتناک مشابهی از سوی مقامات یونیسف صادر شد. «دو میلیون و ۶۰۰ هزار کودک آنجن داخل یمن آواره و از مراقبت‌های بهداشتی، آموزش، بهداشت و آب سالم محروم شدند. تولید ناخالص داخلی یمن از سال ۲۰۱۵ تاکنون ۴۰ درصد کاهش یافته است و ۲۱ میلیون نفر - از جمله تقریبا ۱۱ میلیون کودک - به کمک‌های غذایی بشردوستانه نیاز دارند.»

جو بایدن وعده داد در دولت او اوضاع تغییر خواهد کرد اما اینچنین نشد. دولت بایدن ۲۰-۲۱ های بیشتری را تحویل ائتلاف متجاوز داد. آنچه در نهایت به نظر می‌رسد ائتلاف جنایتکار سعودی-امارتی را از ادامه جنگ خسته کرده است. ضربانی است که انصارالله در کمال ناباوری به این دو کشور وارد کرد. ضربانی که بیش و پیش از اثرات نظامی و اقتصادی، باعث سرافکندگی ریاض و ابوظبی شد. عزل «منصور هادی» و حصر خانگی وی در ریاض نشانه دیگری از تغییر در بلوک ضدیمنی است. با این همه نمی‌توان و نباید بیش از اندازه خوش‌بین بود. سعودی و امارات جز مقاومت مردم یمن، مأمنی در برابر جنایات خود نمی‌بینند و همچنان از حمایت سیاسی و تسلیحاتی آمریکا برخوردارند.

بایدن اگر یک جو عقل و درایت داشته باشد در شرایط فعلی باید به سرعت، دخالت در جنگ یمن و پشتیبانی از ائتلاف متجاوز را پایان بخشد. واشنگتن نمی‌تواند از سویی در اوکراین ژست بشردوستی به خود بگیرد و از سوی دیگر دستش تا مغرفِ به خون مردم یمن آغشته باشد. به تازگی یک ویدیوی کوتاه در جهان پربیننده شد؛ رئیس‌جمهور آمریکا پس از پایان سخنرانی خود در کارولینای شمالی دستش را به سمت هوا دراز کرده و با هوا دست می‌دهد. بسیاری این حرکت بایدن را نشانه‌ای از زوال عقلی او دانستند. موضوعاتی همچون سرنوشت مذاکرات برجام و جنگ یمن، نشان خواهد داد این ارزیابی چقدر واقعی است.

محمد صرفی
Alborz.payam@gmail.com